

נרית אביב נולדה לא עולם הצילום בתל אביב שבין מנדט למדינה. מעברת הצילום של אביב, הנספין, מחלוצי צילום העיתונות בארץ, הייתה הלונה פארק של ילדותה המוקדמת. "הייתי לוחמת על המכונית ובי שית בקסם התמונות, שעלו לאט לאט מהפיתוח ולבשו צורה", היא נזכרת.

כשהייתה בת המשמש החלה לצלם במצלמת בוקסה מרובעת. "הצילום הראשון שלי היה בירושלים בין החרית, שם ניסיתי לצלם מנוויות אטריות ואבי הטת לי את הדי", היא מעידה. "פחד מאור התחלתי לפינס תמונות רכובה על האופנוע של אבא היינו מגיי עם למערכת הארץ, עם ספר את התימונות שלו ואו היינו חוצים את הכביש למערכת 'ארץ שלנו, שם מסרתי את התמונות שלי. כגיל שבע כבר היע שם צילום השער הראשון שצילמתי וכו נראה פיל בגן החיות".

למי ש נתיחת הילדות מהמעבדה ומגן החיות לתפעה בקולנוע הצרפתי והישראלי, כששם ובאן הייתה לצלמת הקולנוע הראשונה. עם השנים הפכה למבמאת סרטים תיעודיים חוצת גבוי לת. אחד מהם, "פאטיטיקה של המוח" סרט מרתק שבו תיעדה חוקרי מוח בחי"רל, בצרפת, באיטליה ובשווייץ, יוק ראו ביום המשי הקרוב במסגרת 'שבוע הבמאי', פסטיבל שנערך בסנימנטק תל אביב.

הייה של אביב הקריירה שלה כקולנועית וכמוהה לקולנועית בתנודים בין ירושתה כפריו ולכל תל אביב: "את הייה זה שבו אבי גרה רכשתי ככלל המראות הנשקפים מהחלונות, כולל אחד האקליי פוטוסים הכי ישינה בארץ".

הייה של אביב נאפשרת לי לעשות את הסרטים שלי טוב יותר", מצהירה אביב, מוצהה לקולנוע ביסם שפיגל" בירושלים וכן כפריו ובמינכן. יוצרת טרילוגיית הסר"טים תיעודיים - "משפה לשפה", "לשפה קודש, שפת חול" ו"שפה אחת ודברים אחרים" - אמורת כי "העברתי את השפה שחשבו לי שתשע כעולם". בראיון בסי קיפ מפריד היא אמרת "השפת נראת לי כנושא הכי מרתק של האנושות. לני זה היה שיי כטיט בטרט 'פאטיטיקה של המוח וזה הסרט שלי ייעו הן".

"פאטיטיקה של המוח הוא הסרט הכי אישי שלי, והוא נע בין האוניברסלי לבין הפרטי", מציגת אביב, המשלבת בסר"טים תיעודיים מרובים של בנימי. שבוטט "משפה לשפה" אביב התרבת שהיא מרובת משפחה לה פתח ביהם, כי כ'פאטיטיקה של המוח' נראים התי קדים במעבודתם בריוק כפי שרבי תה ישראלי, כ'צילום ארוך המפאטיקה של הורג. כסרט שילבה צילומי ילדות מהמאלבם המשפחתי שלה, שמעלם ליה וזכרות והדורים שמובילים אותה למי פאטיט עם חוקים מיוחדים.

כך, עם סגנון משלה, סרטיה נלמדים בארץ וברח"ל, רור של צלמת קולנוע קם בעקבותיה. "כשתן ראו אותי, הקטנת, סר תבת מצלמה, הן הרגישו שאת הן יכולות וכנסו לחושים", אביב מתפנקת לרוע מפיהה עצמית של סיפור על השכם.

צילומים מלאי אחרים

מבחינתה, כאמור, הכל החל באביב, הנס פיין. היא זוכרת אתו יוצא לשטח עם מצלמת "הליפלקס" של 12 תמונות ומצנציה רגעים היסטוריים. שניים מהם - ש פרץ השמחה בלייל כ"ט בנובמבר ושל האונייה "אלטלנד", כפי שהיא נראית מהיילית החל אביבית בעלתה באש - נכנסו לזכרון הקולקטיבי. פין הייה צעם נחש. "כשאבא הגיע בכ"ט בנובמבר לכיכר מגן דוד בתל אביב הוא שאקבט קרוב רגל, הוא מיהר להביא רגל מצ'וקקט מנכ"ת", מספרת בתו.

את שירותיה הצבאי העבירה בעיתון כמתנה בעיקר ממעבדה, וגם יצאה לצלם בשטח. משם זיקה. שלא במתחם אל קריירת הקולנוע שלה. כשהגיע האפי פירד פאלוס השישי ב'64 לביקור בארץ, הורשו צלמי "פאר מאגז" הפריזאי לה שתמש במעבדה של העיתון הצבאי. "ברבים קרו לי לפני שהצלמתי לחלום ארמ", היא מציגת. כ'שואלטר קארון, ראש הצוות הצרפתי, ראה צילומים שלי והתפעל מהם. מהם מיה אמרתי לו שאני רוצה לפסק בצילום קולנוע. מה פתאום?

אולי בתשרית הסרטים 'תותי בר' של אינגמר ברגמן ו'רוזיטריה אוחבת' של אלן רנה, שראיתי באותה תקופה. לשלר שה אנשים אני חייבת את הקריירה שלי: לקארון, שהזמין אותי לבוא לתורש לפי רון לקצין חינוך ראשי דאן, מור'ל בר' או לעורך כמתנה, יצחק לבני, שהורשו לי במהלך השירות הצבאי שלי לצאת לפריז".

כעבור תשעה חודשים הייתה לסטודנטית הראשונה בתולדות מגמת הצילום בבית הספר לקולנוע 'אריק', עם מלגה מממשלת צרפת. "כשנכנסתי למשנה שהיה מחוץ לתחום לנשים וכשהייתי בת יחידה, לא השתבתי על עשיית היס תורה. המידר הרגשתי נוח עם בנים", היא אמרת.

מיוע נשים לא צילמו לפניך קולנוע? "אתה יודע כמה שקלול האמצעלמות? הן כמעט היו יותר גודלות ממני".

כאן אביב תרם שוב לקריירה שלה. את צילומי שריפת הנעק בנינון 'צ'פ' שצי, גם, הוא שלח אליה להפריז. הכסף שא' הסרט הופיטה אתי, כלי לרעת שמי' דובר בחבורה", מעידה אביב, שכבריה היא נזא צלמת שגעה נדה בעולם. "היא לקחה אותי לצילום סרט דוקומנטרי שבוים. באותו זמן כבר הייתי חורה בארץ וצילמתי כמתנת יולדת פילגס על נושאים בשילי החרשות לסטודיוה בערבות". במהלך שש שטט בין כפרים ערביים, הגך שם. "צילום שמרבה לחפש את הוויית החריגה, את העוני המצטלם יפה, תכב עמיתי מאר שניצב על עבודתה בסרט. ב'1973 החל מרוץ הסרטים שלה בני רפת, שעמיתיה ללימודים שם, כרטי ראו ואן אפנטר, קרא לא לצלם את סרטו 'אריקה מינור', שארית סקוב הייתה

צלמת הקולנוע הראשונה בארץ, נורית אביב, עמדה מאחורי המצלמה ב"שבול" המיתולוגי ובסרטיה של עמוס גיתאי. היום היא חיה על קו ישראל-צרפת וקוצרת הצלחות כבמאית סרטים תיעודיים

נשארתי בתמונה

"דברים קרו לי למי שהצלמתי לחיים אותם", נורית אביב צילמה בעבודתה צילום: אביב צ'יקי

לתמונה. בסרט הוא נהניו משחקנית כמו גילה אלמגור, שהיא מקצועית מאין כמוה".

לדברי אביב, כבר ב'77 "סידרה" לבת ארם תפקידו בסרט צרפתי שצילם לאחר שבע שנים צילמה אותה שוב, כסוכבת "עתליה", סרטי של עקיבא טבת. מאז הן נשארו בדידות, אבל רדיכות, אבל שניהן אהבו את הדידות. "אתה יודע איך החיים", שם לוקחים אותו לאן שם לוקחים".

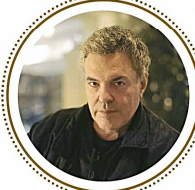
שם שמעוטי בקריירה שלה הוא של עמוס גיתאי, ש"כמוני הולך על 'שטיים' ארוכים", הוא לא רק הסגניקה. לר' בריה, הקרימה אותו בצילמה כמורה שמאלה. אביב צילמה ב'82 את סרטו הפולטי "זמנו שדה" ושבה ושיחפה אתו פעולה כסרטים "אננס", "אסתר", "ברלין ורושלים" ו"ואר", לצד סרטים שניים בצרפת. אם תשאלי את גיתאי, היא פתחה לו את השערים לקריירה שם. והכניסו יכין.

אחרי גיתאי נעלמה אביב מנוף הסר"טים העולמיים בארץ, ויעד מעט תיעודי. לצד הסרטים שצילמה בישראל, היא עובדת כמורה בבית ספר לתיאטרון בירושלים, ומועדת את התינוקות שלה. "אני פריד", על פי סיפור של מוכיכו. הסרט הקרן בפסטיבל קאן ובין הנצפים בו היה זוג הנכנסים הנודע איים וארדה והאק רמו, יוצר "מטריות שבורות".

אביב חווה ארצה ב'79' צילומי פתח יקב אי שם בצרפת, היה האמר לי כ'צילומים לא בא לי יותר להיות שחקן ריח שחורי. ממנו הניקת שירות לציילר מי "על תבל דק", מרטה השני של מיכל בת ארם, ומשם המשיכה לסריטה של בת ארם "בן לוקח בת". שתינו בנות של צלמים", מעידה אביב. "ביעל תבל דק" רואים, אנכי, את אביה מחויק מצלמה של מריה שניידר, תגלית הסרט "סגנון אחרון כפריו", שם עברה "סרטה סיפר לי" אצל מרלוק ברנדו. "צילמתי שני מה שהיא רוצה לביים, עם חוש מפתח

השותפה 'החוקק באטון' מול הנהלים "שבול" צילום: אביב

"הסרטים שלו ביקורתיים", עמוס גיתאי צילום: אבשלום ששני

"הייתה חזק על שטיים", מיה שניידר צילום: FRANCOIS GUILLOT/AFP

צילום: WALEY HACHEFF/AFIP

ז'אן לואי טרניטינאי (בתמונה), שכעבור שנים פתח יקב אי שם בצרפת, היה אמור לי בצילומים לא בא לי יותר להיות שחקן והוסיף שהיה מעדיף לאסוף פטריות מלשחק. הוא היה עוקב בקנאה אחר התנועות שלי עם ההצלמה ומעיר 'לך יש מקצוע טוב; בי אלק משל'".